

šolske sobe, šolskega poslopja, okoliša itd., ne da bi se prej začelo z enostavnejšimi predmeti, ki so v tem slučaju geometriška telesa, kakor: krogla, prizma, kocka itd. To je postopanje brez prevdarka, brez metode. To risanje naj se goji v zvezi z geometriškim oblikoslovjem, merjenjem, računanjem in domovinoslovjem, a začeti je tedaj, ko je otrok zato zrel, z najenostavnejšimi telesi. — Ta telesa je treba najprej ustno obravnavati, potem šele grafično predstavljati v eni in dveh projekcijah.

Tu se nam nehote vriva še en način, ki z njim izražamo obliko teles in to je modeliranje.

Ko smo predmete najprej spoznavali od vseh strani, in sicer tako, da dobimo popolu vtisk, psihološko „zaznavo“ torej z vidom, sluhom in posebno s tipom, tedaj gremo zopet nazaj od celega tvora do abstrakcij. Torej, če predstavljamo telesa, nam je hoditi to-le pot: Najprej modelujemo telo, potem ga slikamo z barvo kot ploskovno prikazen, nadalje ga skiciramo s črto, slednjič združimo na višji stopnji vse prikazni telesa v dovršeno podobo, ga predstavljamo s pomočjo barve, črt (perspektive), sence in luči in dosežemo s tem višek obrazne sposobnosti.

To je prava pot, ki jo kaže dušeslovje in ki ga je tudi odkazalo pouku risanja v novi dobi. Zahteva se, naj se na vsak način uvede v ljudsko šolo tudi modeliranje.

Da je modeliranje važno za razvoj dušnih sil, to nam pričajo životopisi mnogih slikarjev, pa tudi literatov, n. pr. Goetheja, Roseggerja i. dr.

V tem smislu pa bi se moralo na učiteljskih poučevati; tu bi moralo biti modeliranje predmet. Potem bi ga uvedli v ljudske šole, in ni dvomiti, da bi se ga poprijeli otroci z velikim veseljem in uspehom.

(Dalje.)

Književnost in umetnost.

Naučna ekskurzija abiturijenta zagrebačke kr. učiteljske šole meseca svibnja god. 1906. — Ta brošura nam opisuje naučno potovanje abiturientov zagrebaškega učiteljskega, ki so ga napravili meseca maja letos pod vodstvom ravnatelja K. Matice in profesorjev Večeslava Durhanka in Stjepana Šmida v Maribor, Gradec, na Dunaj in v Prago. To v resnici potovanje je opisano jako natančno in nam kaže lepo sliko te velevažne ekskurzije. Ne zdi se nam potrebno poudarjati, kolike važnosti so taka potovanja za učitelja. Vse priznanje gre ravnatelju Matici, ki prireja leto za leto tako in enaka potovanja z gojenci svojega zavoda. Kaj pa naši učiteljskišniki? Ti pridejo kvečjemu do — Barja. Čujemo, da so bili ljubljanski učiteljskišniki vabljani v Zagreb, a čuli še nismo, da bi jih ravnateljstvo povedlo na to pot. To je gotovo jako obžalovati. Izza domače peči ne spoznavamo sveta. Treba je venkaj med ljudi, v pisano življenje!

Vestnik.

V Belgrad odidejo kot zastopniki „Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“ nje predsednik L. Jelenc, člana upravnega odbora Ivan Šega in E. Gangl in član Milivoj Berborovič, učitelj-voditelj srbske šole v Trstu. Tem oficijalnim zastopnikom se pridružijo gđe učiteljici Ana Tomčeva in Pavla Lapajnetova iz Idrije ter tovariš Janko Toman, nadučitelj v Moravčah. — Skupščina odposlancev glavnih jugoslovanskih učiteljskih društev, oziroma učiteljskih zvez, ki ima nalogo, razpravljati o tem, kako se osnuje „Jugoslovanska učiteljska zveza“, se vrši (po našem koledarju) dne 20. avgusta t. l. v domu „Učiteljskega udruženja“ v Belgradu. V imenu slovenskih delegatov bo poročal tovariš Ivan Šega. — „Savez hrv. učiteljskih društev“ in „Hrv. pedagoško književni zbor“ bodo zastopali gg. Tomislav Ivkanec, Janko Leskovar in Milan Pejnovič. — Delegati srbskega „Učiteljskega udruženja“ pa

so gg. Uroš Blagojevič, Miča Ivkovič, Mihajlo M. Stanojčević, Jovan P. Jovanović, Staniša Stanišić in gđe Savka Radičević. — Naši delegati odpotujejo iz Ljubljane v četrtek, dne 16. avgusta t. l., popoldne ob 2:57 in dospo v Zagreb ob 7. uri zvečer. Iz Zagreba se odpeljejo drugo jutro ob 8. uri in pridejo v Belgrad zvečer ob 9. uri. — Belgrajsko časopisje že zdaj srčno pozdravlja obisk Slovencev. Ako se še kdo meni pridružiti našim delegatom, naj to takoj javi tovarišu L. Jelencu v Ljubljani.

Kratko odpravljeni. V 29. številki smo priobčili članek „Učitelj in politika“, ki je zbudil občo pozornost ne samo v učiteljskih, ampak tudi v neučiteljskih krogih. Članek je pisan mirno in dostojno, kakor je sploh naša navada. Obrazložili smo svoje misli in svoje nazore glede naših političkih strank, ker smo mnenja, da nam gre pravtako svoboda v pismu in govoru kakor vsakemu drugemu državljanu. Te svobode si ne damo jemati nikdar od nikogar! Našega članka se je spomnil tudi „Slovenski Narod“ v svoji 173. številki z dne 31. julija t. l. Ta datum si je treba dobro zapomniti, da ne pozabimo, kako nas je odpravil svobodomiseln list. Njegov glavni urednik piše: „V svoji 29. številki je glasilo našega učiteljstva priobčilo članek, ki kaže o veliki domišljavosti nekaterih naših učiteljev. Nam ne prihaja na misel, da bi se prepirali z dotičnimi gospodi, ki drugim nedelavnost očitajo, sami pa se pri vsaki priliki tresejo kot bojazljiva perutnina, ki družega ne ume, kakor časih zakodakati v „Učit. Tovarišu“. So li taki možje pri naši stranki, ali ne, je čisto brez vsakega pomena. Dosegli ne bodo nikjer nič, ker so itak preleni, naj gredo torej, kamor hočejo. Mi za njimi ne bomo jokali. Kako domišljav in smešno visok je ta zarod, ki dosedaj od sebe še ni nobene fige dal, dokazuje naj odlomek iz zgoraj omenjenega članka, v kolikor se tiče naše stranke.“ Tu navaja „Slovenski Narod“ le del dotičnega odstavka, zato ima citat sedaj tudi drugačno lice, nego ga ima original. Koncem notice pravi „Narod“: „V tolažbo bodi piscu, kakor uredništvu povedano, da dr. Tavčar še ne misli iti v pokoj, in da se bode „Učiteljski Tovariš“ morda še večkrat prelevil, nego bode ta pokoj doživel! V drugem je pa stvar preotročja, da bi se z modrostjo, ki se kuha v gorenjskih Dražgošah, še nadalje bavili! Škoda tiska in črnila.“ — Za danes nimamo tem besedam ničesar dostavljati. To storimo o drugi priliki. Tudi ne obsojamo takega odgovora, ker se obsoja sam. Poudarjamo samo, da nismo domišljavi, da ne kokodakamo in da ne mečemo od sebe fig, ampak da je naše pošteno delo posvečeno blaginji našega ljudstva, pravični uravnavi pravnih in gmotnih razmer učiteljstva in napredku našega šolstva. Kdor tega ne ve in ne vidi, nima pravice, izrekati sodbe o delovanju našega učiteljstva. Končno se usojamo le še vprašati, kdaj in kako se je naš list prelevil in kaj meni „Narodov“ kritik z modrostjo, ki se kuha v gorenjskih Dražgošah? Ako ves naš članek natančno premisli in preudari, se mu ne bo zdelo stvar preotročja, ampak toliko resna, da mu ne bo škoda niti tiska niti črnila! Z bagatelizovanjem ne opravite pri nas čisto nič!

Imenovanje. Tovariš Vinko Engelmann, nadučitelj v Trnju pri St. Petru na Krasu, je imenovan v Trst na šolo družbe sv. Cirila in Metoda. — Absolvirana učiteljska kandidatinja Anica Fajdiga je imenovana za provizorično učiteljico na Vrhpolju pri Vipavi.

Svoji k svojim! Ponovno opozarjamo šolska vodstva, naj takoj naroče v naši tiskarni šolske tiskovine za prihodnje šolsko leto, da bo mogoče pravočasno ugoditi vsem naročilom. „Ročni zapisnik“ je že v tisku.

Učiteljski dobrotniki. Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani so darovali: sl. županstvo občine Lokev na Krasu, 10 K; učiteljsko društvo za šezanski okraj, II. obrok pokroviteljine, 50 K; sl. omizje „Sloga“ v Zagorju ob Savi, 5 K; ostanek literarne južine v Švicariji, 3 K; vesela družba v Novi cerkvi pri Celju, 9 K 40 h; učiteljsko tržiškega okraja še 5 K k čistemu dohodku koncerta v Radovljici; šaleško učiteljsko društvo v Šoštanju, prebitek koncerta o priliki Zavezinega zborovanja, 50 K; g. Andrej Lasič, c. kr. okr. šolski nadzornik v Tolminu, 8 K 50 h; kot preostanek za brzojavko zbranega zneska ob

priliki okr. učit. konference učiteljstva tolminskega okraja. Živili učiteljski dobrotniki in nasledniki! Bog plati!

Letnino za učit. konvikt je plačala tov. Marija Uršič, učiteljica v Podkrajju. — Hvala!

Iz radovljiskega okraja nam pišejo: Gospod urednik! Gotovo živite v misli, da spi učiteljstvo našega okraja spanje pravičnika. A motite se! Gibljemo se in delamo na vse pretege, za žive in mrtve. Evo Vam kratkega dopisa in pregleda našega, to je učiteljskega, življenja in delovanja. Okrajno učiteljsko društvo je imelo svoj glavni zbor na dan 10. maja t. l. popoldne ob 3. uri v šolskih prostorih v Lescah. Udeležitev je bila naravnost izredna. Izmed 34 pravih članov je prihitelo na občni zbor ravno 24 tovarišic in tovarišev, najboljši dokaz prave stanovske zavednosti. Pohvalno moramo vsekakor omeniti veliko udeležbo tovarišic. Predsednik tov. A. Grčar presrečno pozdravi vse navzoče, se spominja v svojem govoru odislih tovarišev iz tega okraja v druge okraje ter da nato besedo glavnemu poročevalcu tega zbora, novodošlemu tovarišu Iv. Šegi, da poroča o novem šolskem in učnem redu. Tov. Iv. Šega nas je seznanil prav podrobno z novim učnim in šolskim redom. Naštel nam je vse dobre kakor tudi vse slabosti novega učnega in šolskega reda. V svojem govoru je poudarjal posebno, da se bo ravno ta učni in šolski red zlorabljal v klerikalne namene. Za svoje nad uro trajajoče predavanje je žel poročevalca burno pohvalo. Poročevalec je stavil koncem svojega poročila sledeča predloga: 1. Učiteljstvo, zbrano dne 10. maja 1906 na občnem zboru svojega okrajnega učiteljskega društva, se izreka iz političnih ozirov proti nerazdeljenemu celodnevemu pouku. 2. Izvoli se odsek 5 članov, ki prouči natančno novi učni in šolski red; eventualne želje, oziroma dodatke poda na to c. kr. dež. šol. svetu v blagohotno upoštevanje. V ta odsek so bili voljeni poleg poročevalca še tovariši, oziroma tovarišice: Kat. Drol iz Zasipa, Iv. Šemerl iz Lesec, Zavri Val. iz Begunj in Korošec Jos. iz Mošenj. Oba predloga sta se sprejela enoglasno. Tov. predsednik poroča namesto iz okraja odislega tajnika o odborovem, oziroma društvenem delovanju v pretečenem letu sledeče: Dne 4. maja 1905 je zborovalo in hospitiralo društvo na Jesenicah; tu se je vršil obenem tudi društveni občni zbor. Društvo se je udeležilo tudi hospitacij v Radovljici in v Gorjah. Dne 12. oktobra je imelo društvo izredni občni zbor v Lescah, kjer se je sklepalo in dogovorilo o postopanju delegatov za dež. učit. skupščino v Ljubljani. — Društveni odbor se je obrnil na c. kr. okr. šol. svet s prošnjo, da dovoli za ves okraj prost šolski dan v proslavo Prešerna. Okr. šol. svet je dovolil praznovanje na dan 2. dec. 1905. Kakor delegatje glavne skupščine "Zaveze" v Pulju pretečenega leta so se udeležili tovarišica Kat. Drol in tov. Iv. Šemerl in A. Grčar. Blagajnik tov. Jož. Korošec poroča o blagajniškem stanju. Pri tej priliki se sprejme predlog z ozirom na stanje blagajnice, da društvo pristopi k "Učit. tiskovnemu društvu". Z vzklikom se voli stari odbor, le namesto preselivšega tajnika tov. K. Matajca se voli tov. Iv. Šega. — Predsednik tov. A. Grčar zaključí na to zbor, zahvaljevaje se vsem udeležnikom ter jim kliče: Na veselo snidenje pri okr. učit. skupščini. — Dan 12. julij nas je pa zopet združil na uradni skupščini v romantični Koroški Beli. Bil je v vsakem oziru lep dan. Priporočali bi vsem onim ljubeznivim našim "prijateljem", da se udeležijo vsaj ene take uradne skupščine, potem bi vedeli ceniti slovensko učiteljstvo, da res hrepeni po svoji nadaljni izobrazbi — in da je velikanski razloček med onim učiteljstvom, ki je ječalo pod jarmom konkordatske dobe, in med sedanjim. Točno ob napovedani uri otvori predsednik c. kr. okr. šol. nadzornik g. Kalinger skupščino, imenuje svojim namestnikom tov. A. Grčarja. Zapisnikarjem se izvolita tov. A. Šivic in Fr. Fabine. Prva točka je bil praktični nastop tov. J. Barage: "Pridelki Gorenjske". Nastop je napravil na vse udeležence najboljši utisk. Učenci so odgovarjali, da je bilo naravnost veselje. G. predsednik mu je izrekel najtoplejšo zahvalo za nastop. — Debate o nastopu so se udeležili tov. Korošec, Šega, Humek, predsednik in Jensko, kakor tudi podavatelj. Druga točka je bilo dovršeno predavanje prof. J. Macherja z ljubljanske pripravnice o biološki metodi. — G. predsednik se mu je toplo zahvalil za izredni užitek in navzoče učiteljstvo je temu pritrdilo s krepkim ploskanjem. — Naša želja je pa, da profesor g. Macher odstopi svoj izdelek "Popotniku" v dar. — Prihodnja točka je bilo poročilo c. kr.

nadzornika g. Kalingerja. G. predsednik je kaj obširno razpravljal o raznih izišlih ukazih višjih c. kr. šol. oblastij in vzel kakor nadaljno točko razmotrivanje o ponavljalni šoli, tej rak-rani vsega našega šolstva. Predalec bi zašli, ko bi se hoteli podrobneje pečati z vsemi nasveti, ki smo jih čuli iz tega poročila o ponavljalni šoli. Naš sklep o ponavljalni šoli je: Proč z njo! Šolska doba se raztegni do dovršenega 14. starostnega leta za vsakdanjo šolo. Iz nadzornikovega poročila posnemljemo: Radovljiski okraj šteje: enajst enorazrednic; deset dvorazrednic; tri trirazrednice, na novo se je ustanovila v tem letu trirazrednica na Breznici, a s prihodnjim letom se ustanovi tudi v Koroški Beli; tri štirirazrednice in tri ekskurendne šole. Uspeh na vseh šolah iz vseh predmetov je bil prav dovoljen, na nekaterih celo izvrsten. Učiteljstvo lahko z zadovoljnostjo gleda na svoje delo pretečenega leta. — Tov. A. Grčar je podal v imenu knjižničnega odbora obširno poročilo; iz njega posnemljemo: Knjižnica šteje 770 del v 1209 izvodih. Priraslo ji je na novo: 44 knjig, in sicer: pedagoških 5, jezik.-leposlovnih 13, zgodovinske 3, zemljepisne 3, prirod.-kmet. 10, matem. 4 in razne vsebine 6 knjig. — Dohodkov je bilo kron 419.77 in stroškov kron 286.21, preostaja kron 133.56. — Predlaga tudi razne knjige v nakup. V knjižnični odbor se volijo z vzklikom: tovariša A. Grčar in Iv. Šega ter tovarišica M. Huth iz Radovljice tovariša Iv. Šemerl iz Lesec in Jož. Ažman iz Breznice; v stalni odbor; tovarišica M. Huth in tovariši A. Grčar, Iv. Šega in Jož. Ažman, Breznica. Pri določitvi knjig za šolsko leto 1906/7 se sprejme predlog, da ostanejo tiste kakor doslej. Pri volitvi zastopnikov v c. kr. okrajni šolski svet za dobo šestih let sta bila izvoljena z veliko večino tovariša Andrej Grčar, nadučitelj, in Ivan Šega, učitelj, oba v Radovljici. Nekaj glasov se je cepilo. Predsednik c. kr. okr. šol. nadzornik g. Kalinger sklene nato zborovanje. Predsednikov namestnik tov. A. Grčar se s toplimi besedami zahvali predsedniku za taktno in vestno vodstvo. Omenjati menda ni treba, da nas je združil za nekaj časa običajni obed, kjer je nabral tovariš J. Baraga tudi nekaj kronic za naš konvikt. — Gospod urednik! Ne mnite, da sem že pri kraju s svojim poročilom. Nikakor ne! — Imeli smo že tudi koncert za "Učit. konvikt". Priredilo ga je vrlo učiteljstvo tržiškega šol. okoliša. Poročilo ste tako že obelodanili. Prezreti pa ne smem še sledečega: Učiteljstvo radovljiskega okraja ob novi železniški progi se je posebno izkazalo na dan otvoritve. Radovedni smo le, bo li to učiteljstvo tudi deležno kakega odlikovanja?!

Prof. Masarik. Češki učiteljski listi pozivljejo učiteljska društva, da imenujejo profesorja Masarika svojim častnim članom, oziroma da mu izrečejo zahvalo za njegov neustrašeni nastop pri znani tožbi, ki so jo vložili proti njemu kateheti.

Odkritje nagrobnega spomenika tovarišu Josipu Petkovškemu se je vršilo, kakor smo poročali že zadnjič, dne 5. julija na velesovškem pokopališču. Pri tej priliki je izpregovoril tovariš Andrej Rapč te-le besede: In zgodilo se je, da je prihitela duša pred nebeška vrata in je trkala in je klicala. Pa so se odprla vrata, in duša je šla v raj. Zemlja pa, ki na nji stojimo ob tem trenutju, je zagnila telesne ostanke. — Bilo je 20. grudnia 1903. leta, ko smo se zbrali tovariši v mnogobrojnem številu v prijaznem Velesovem, da izkažemo poslednjo čast tovarišu Josipu Petkovškemu. Žalosten dan je bil to za družino pokojnikovo takisto, kakor za nas njegove tovariše, žalosten še posebno zato, ker je iztrgala smrt družini dobrega očeta, a nam vrlega tovariša tako nenavadnim načinom. — Pomikal se je tistikrat izpred izpred šole velesovske semkaj na pokopališče, novi in zadnji dom pokojnikov. — Od blizo in daleč smo prihiteli tovariši, saj nas je klicala sveta dolžnost, da spremimo na zadnji poti moža, ki je vse svoje žive dni hodil isto težavno, trnjevo učiteljsko pot, kakršno hodimo mi. — In Josipov spomin nas je zbral danes vdruči tu. — Na tem pokopališču, ki je pokojnemu tovarišu privoščilo sicer skromen, a miren kotiček po življenja težavnih dneh, mu odkrije danes "Kranjsko učiteljsko društvo" nagrobni spomenik v viden pa trajen znak naše ljubezni do njega, spomenik, ki naj izpričuje, da znamo ceniti svoje može tudi še potem, ko se je izlila pot njihovega zemeljskega življenja v nepoznano večnost, ko je prerastel mah ter zakrilo cvetje zadnji, mirni dom. — In današnja slavnost se mi ne zdi

samo žalostna; zdi se mi tudi vesela, saj vidim v nji poslavljeno ime moža, ki je delal, skrbel ter živel svoje življenje več drugim nego samemu sebi, saj vidim v nji poslavljeno ime učitelja-trpina. — Pa v tem hipu nam prihaja v spomin dogodek za dogodkom iz življenja pokojnikovega. Bilo je leta 1863. V prijaznih Bevkah pri lepi Vrhniku se je dne 13. sušca istega leta rodilo dete, ki se je ob materini in očetovi skrbni vzgoji razvilo v krepkega in nadarjenega dečka. In pridno se je učil naš Josip. Ob rojstvu njegovem pa mu je že Stvarnik položil v mlado dušo ono velike, ono plemenito ljubezen, ki je žarela v nji vse njegovo življenje: ljubezen do domovine, ljubezen do mladine slovenske. — In hitel se je pokojnik učiti, da čim prej doseže stavljeni si smoter, ali usoda mu ni bila ravno naklonjena. Zgodilo se je, da so ga leta 1882. povojačili. Dopršil je takrat 6 gimnazijskih razredov. Študiral je deloma v Ljubljani, deloma v Rudolfovem. — Prišel od vojakov, kjer je dosegel častno stopnjo četovodje, bilo je leta 1885, je vstopil v II. letnik ljubljanskega učiteljskega. Tu je nadaljeval sedaj svoje študije in postal leta 1888. učitelj. Temu stanu se je posvetil z vso vnemo, navdušenostjo, ljubeznijo in z vsem prepričanjem, zakaj vedel je, da je delo učiteljevo — vzgajati mladino — sveto delo, saj je vedel, da je učiteljski stan med najvažnejšimi stanovi najvažnejši. — In če mu je kdaj klonil duh ob bridkih urah, če ga je potrla žalost, kakor takrat, ko mu je izrgala smrt iz naročja troje otrok tekom štirih dni, če ga je upehalo delo in skrb ter užalestila nevhvaležnost ali celo nasprotovanje, takrat se je spomnil svojega vzvišenega poklica — in zakipelo mu je v duši kakor mladost, začutil je v sebi novo moč — in bil je zopet mož, mož-učitelj. Pokojnik je služboval 5 let v Godoviču, 2½ leta v Goričah pri Trziču in nazadnje do svoje smrti 8 let in 3 mesece tu v lepem Velesovem. — In na tem kraju, kjer si podajata roko življenje in smrt, kjer je težje govoriti o življenju nego o smrti, tudi jaz ne nameravam natančneje očitavati življenja in delovanja pokojnikovega, le to naj še rečem, kar se je že nekdanje reklo ob podobni priliki na grobu: „Pokojnik je živel šoli in stanu svojemu, živel je domovini slovenski in živel je dober oče svoji družini“. — Pa ti mladina velesovska, ti veš, kdo je bil oni, ki spi pod to težko rušo, ki te je ljubil, ki je skrbel zate, delal in živel zate: slovenski učitelj je bil, tvoj učitelj je bil: Josip Petkovšek. O, ohrani mu blag spomin in ceni delo njegovo, pa takisto ceni delo naslednikov njegovih, saj ti želijo dobro. — Odkrit je tedaj nagrobni kamen, znak naše ljubezni do pokojnika. Mrtev je sicer ta kamen, ali govori in bo govoril glasno takisto o minljivosti človeškega obstoja, kakor o tovariški ljubezni. In od tebe, dragi tovariš pod to težko rušo, se poslavljamo ob tem trenutju tovariši tvoji z žalostno dušo, pa z vročo, prevročo željo v nji, da

„naj ti pokoj bo, naj te ljubeče
objemlje žar brezkončne božje sreče!“

Okrajna učiteljska skupščina za slovenske in utrakviščne šole kočevskega okraja se je vršila dne 7. pret. meseca v Ribnici. Predsedoval ji je c. kr. okrajni šolski nadzornik gosp. Josip Turk, ki si je izbral za namestnika tovariša Štefančiča iz Vel. Laš. Zapisnikarja sta bila tovariši Hudé in gospica Garbeis. V priobčilu o stanju nadzorovanih šol se je gospod nadzornik v posameznih predmetih dotaknil le najpotrebnejšega, pač pa je obširneje razpravljal o uradnih spisih in o uradovanju sploh, s čimer je ustregel osobito šolskim voditeljem. Tovariš Primožič je poročal o starem in novem učnem redu. Razpravi je vpletel marsikako subjektivno mnenje, kar je predavanje precej poživilo. Podrobni učni načrt je po elaboratih, ki mu jih je poslalo učiteljstvo, sestavil gosp. nadzornik sam ter o tem poročal pri skupščini. Zaradi praktične razdelitve učne snovi je bil ta načrt odobruje sprejet. Tovariš Bergant je poročal, kako naj deluje šola za varstvo koristnih živali in rastlin. Sicer kratki, a skrbno sestavljeni referat je ugajal vsem. Snov za domače konference je prav skrbno zbral tov. Štefančič, ki je za svoj trud žel obilo pohvale. V debato sta pri posameznih razpravah posegala tovariša Gregorač in Primožič. Tovariš Betriani je poročal o stanju okrajne učiteljske knjižnice, potem pa sta se izvolila za pregledovalca računov tov. Gregorač in gospa Schweiger. Knjižnični odbor se za bodoče leto ni izpremenil, v stalni odbor pa so bili izvoljeni tovariši: Tomšič, Gregorač, Štefančič, Bergant, Blahna. Končno je predlagal tovariš

Primožič, naj se vsa mesta, ki so oddana pomožnim učiteljem, razpišejo vsako leto. Enorazrednice pa, ki so oddane učiteljicam, naj se razpišejo o ugodnem času, da ne pridejo prizadete učne osebe v kake neprilike. Sprejeto. Gospod nadzornik se je na to zahvalil referentom za njihov trud ter s trikratnim „Slava!“ presvetlemu vladarju zaključil zborovanje. Po končanem vzporedu smo volili skupno z nemškimi tovariši dva zastopnika v okrajni šolski svet. Po kompromisu sta bila izvoljena tovariša Štefančič — naš dosedanji vrli zastopnik, in Peerz iz Koprivnika. Popoldne je bil skupni obed v hotelu Arko. Ker gospod nadzornik zaradi obilega posla prihodnje leto zapusti kočevski okraj, se je poslovil od učiteljstva z željo, da ga ohrani v prijetnem spominu ter tudi vbodoče posveti svoje moči povzdigi slovenskega šolstva. Tovariš Štefančič se je v imenu učiteljstva poslovil od nadzornika, slaveč ga kot pravičnega sodnika, ki ni bil kot star padar, ki ima za vsako majbno rano pripravljen nož, ampak kot moderen zdravnik, ki s hladečimi zdravili lajša bolečine. Tovariš Gregorač je napil tovarišicam učiteljicam, bodreč jih, da delujejo skupno s svojimi tovariši za povzdigo učiteljskega ugleda in gmotnega stanja. Omenjeno bodi, da se še vedno dobe tovariši, ki se hočejo ob taki priliki s svojo odsotnostjo napraviti interesantne. V slogi je moč. Pokažimo pri vsaki priliki, da smo složni, če hočemo, da nas bodo spoštovali!

Košansko učiteljstvo je priredilo dne 15. pret. meseca razstavo pismenih, risarskih in ročnih izdelkov tamkajšnje šolske mladine, ki jo je obiskalo mnogo staršev. Istega dne popoldne pa so se zbrali starši k prvemu obiteljskemu sestanku, pri katerem je predaval nadučitelj Grad: „Važnost šole nekdanj in sedaj.“ Vsi navzoči starši so z veseljem obljubili, da se bodo obiteljskih sestankov vedno radi udeležili.

Maturanti c. kr. učiteljskega v Mariboru iz l. 1881. se prijazno vabijo, da gotovo polnoštevilno pridejo dne 8. avgusta t. l. v Maribor k slavnosti 25letnice mature, kjer bo zvečer zabavni shod v Gambrinovi dvorani ob 8. uri. Prihodnji dan izlet v Kamnico. Natančneje pride. Tovariške pozdrave.

Za odbor: Porekar.

Koroški Slovenci so se na shodu v Celovcu odločno izrekli proti nesrečni politiki dr. Šušteršiča in njegovih somišljenikov in so to pogubno in samopašno politiko neusmiljeno obsodili. Značilno je, da so se izrekli proti Šušteršiču tudi duhovniki, in duhovnik je predlagal resolucijo, ki pravi, da se koroški Slovenci ne udeležijo III. katoliškega shoda. „Slovenca“ je ta sklep tako zbegal, da je izgubil vso pamet. Začel je napadati — čujte in strmite! — družbo sv. Mohorja, kakor da ima ta kaj posla s Šušteršičevo kramarsko politiko. — Veselo znamenje pa je, da se je začel dvigati vihar ogorčenja, ki preti izpodnesti tla najostudnejšim izkoriščevalcem slovenskega naroda. Zato je razumljiva „Slovenčeva“ zbežanost.

Mladočehi in naši klerikalci so postali prijatelji, kar se je pokazalo zadnje čase v dunajskem parlamentu. To je napravilo na Češkem jako slab vtisk. Kakor pravijo češki listi, je češka javnost odločno proti Mladočehom, ki zatorej nimajo bodočnosti. Čaka jih ista usoda, kakršna je zadela Staročeha. Tudi češko učiteljstvo bo storilo svojo dolžnost in pomagalo, da doleti Mladočeha pravična kazen.

Z Goriškega nam pišejo: V 29. številu ste priobčili uvodni članek, kjer pravite med drugim, da so na Primorskem tovariši že davno uvideli, da so klerikalci sovražniki šole, učiteljstva, svobode in prosvete. — Da je trditev o tem sovražstvu opravičena, dokazuje pastirsko pismo, ki ga je izdal goriški nadškof, kjer govori proti sedaj veljavnemu šolskemu zakonu. Čudno se nam zdi, da je bil po izvajanjih nadvse liberalne „Soče“ nadškof vedno zmeren mož, čeprav kliče svoje ovčice, naj se udeležijo III. katoliškega shoda v Ljubljani. Nadškofu se je šla ob njegovem imenovanju pokloniti tudi deputacija učiteljstva. Sedaj vidimo, da je bil ta akt vljudnosti popolnoma nepotreben, zakaj poklanjat so se šli svojemu sovražniku. Bodimo oprezní in ne poljubljajmo roke, ki je stisnjena v pest, da nas udari!

Vljudno vprašanje c. kr. deželne šolskega sveta v Ljubljani. Ker se zopet bliža novo šolsko leto in z njim tudi trpljenje v ponavljalni šoli, se usoja podpisani vprašati visoki c. kr. deželni šolski svet v Ljubljani, ako dobimo že letos davno obljubljeno berilo za ponavljalne šole? Ako tisti, ki mu je poverjeno sestavljanje takega berila, ne utegne izvršiti dela,

naj se poveri delo komu drugemu, da pridemo čim prej do tega toliko potrebnega berila. Prosim! Eden v imenu vseh.

Izvršitveni predpisi. Ako smo prav poučeni, si je e. kr. deželni šolski svet v Ljubljani že izbral enketo, ki ima nalogo, sestaviti izvršitvene predpise k novemu učnemu in šolskemu redu. Ker pa sta v tej enketi poleg vseh okrajnih šolskih nadzornikov samo dva nadučitelja, bi storil e. kr. deželni šolski svet samo svojo dolžnost, da pokliče v enketo tudi nekaj učiteljev in učiteljic, zakaj več oči več vidi.

Razpisano je mesto definitivne vadniške učiteljice v Gorici na e. kr. dekliški vadnici, združeni z ženskim učiteljskim.

Nemška šola v Domžalah. V Domžalah so sklenili, da dovolijo tamošnjim tirolskim naseljencem nemško ljudsko šolo s pravico javnosti.

Jezuitski red šteje sedaj okolo 16.000 članov.

Izvoz in uvoz knjig. Iz Nemčije se je leta 1905. izvozilo za 78 milijonov mark knjig, uvozilo pa za 21 milijonov mark. V istem času je Angleška uvozila knjig v vrednosti 4 milijonov, izvozila pa za 29 milijonov. Francoska je uvozila za 9 milijonov, izvozila za 7 milijonov.

Reka Nil je edina velika reka, ki nima v svojem toku od 2400 kilometrov niti enega pritoka.

P. n. e. kr. okrajne šolske nadzornike prosim, da mi blagovolijo poslati za „Letopis“ Slovenske Šolske Matice teme in teze, ki so se obravnavale, oziroma vsprejele pri letošnjih okrajnih učiteljskih konferencah. V Ljubljani, dne 1. avgusta 1906. Jakob Dimnik, nadučitelj.

Razgled po šolskem svetu.

— **Pomagalo je!** Tudi Amerika slabo plačuje svoje učiteljstvo. Učiteljstvo okraja Kansas City je zaradi tega, hoteč si izboljšati svoj gmotni položaj, razposlalo širom okraja posebne vprašalne pole, kdo je za, kdo proti regulaciji plač. Uspeh je bil naravnost čudovit. 45.000 podpisov je bilo za regulacijo. Pole so romale na pristojno mesto in regulacija se je izvršila. — Poiskujemo še pri nas! —a.

— **Paris** šteje po najnovejši štetvi 195 glavnih učiteljev, 1642 učiteljev in 81 pomožnih učiteljev; 377 glavnih učiteljic, 2337 učiteljic in 266 pomožnih učiteljic. — Plača: glavni učitelji 4500 frankov, glavne učiteljice 4500 frankov, učitelji in učiteljice po 3100 frankov. —e—

— **Japonska** je ravnokar sprejela zakon, da je ljudsko-šolski pouk obvezen in brezplačen. Traja od 6.—14. starostnega leta. Prva štiri leta poučujejo japonščino in kineščino, a zadnja štiri leta pa tudi angleščino. —g—

— **Darežljivost.** Pretečeno leto so dobila sledeča društva toliko dohodkov: — Češka šolska Matica 866.592 kron, nemški „Sulverein“ 393.000 kron, naša družba sv. Cirila in Metoda 64.328 kron. — Vžigalice so prinesle: češki Matici 40.000 kron, nemški „Sulverein“ 1000 kron, a naši družbi pa 14.000 kron.

— **Holandsko učiteljsko društvo** šteje 7463 članov, med temi 2242 učiteljic. —g—

— **Ljudske šole v Dalmaciji.** Leta 1905./6. je bilo v Dalmaciji 398 ljudskih šol s hrvaškim in 1 z italijanskim učnim jezikom. Vrhutega je bilo 25 privatnih šol. Otrok, obvezanih v obiskovanje šole, je bilo 57.267, šola pa je obiskovalo 49.402 otroka. Učiteljev je bilo 426, učiteljic pa 333.

— **Proč z nemščino!** V zadnjih letih pišejo mnogo o tem, da naj se nemščina odpravi iz vseh ljudskih šol na Poljskem. Na prihodnjem obnem zboru zaveze galiških učiteljskih društev pride ta zadeva kot samostojen predlog na dnevni red.

— **Londonu** primanjkuje 700 učnih oseb. —e—

— **Na zadnjem glavnem zboru*** „Zaveze čeških učiteljskih društev“ je bil predsednikom voljen učitelj in državni poslanec Černy. Prejšnji predsednik Rašin se je odpovedal temu mestu, ker je pred kratkim nastopil mesto ravnatelja banke

*) O glavnih zbiorih češke, moravske, vseavstrijske nemške, kakor tudi bosansko-hercegovske učiteljske zveze so nam obljubljena daljša poročila. Uredništvo.

„Praha“. — Na tem obnem zboru se je sprejel tudi protest proti poklerikaljenju ljudskega šolstva na Češkem povodom izvršitvenih predpisov e. kr. dež. šol. sveta. (O tem priobčimo prihodnjič članek. Op. uredništva.)

Listnica uredništva.

V. R. v K. Lepa hvala! Priobčimo prihodnjič. — **V Istro.** Vse smo prejeli. Pride polagoma na vrsto. Brezbriznosti ni samo pri vas, ampak — skoro povsod.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 1670.

Kranjsko.

Na enorazredni ljudski šoli na Planini se razpisuje s tem učno mesto v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potem do 27. avgusta 1906.

Prosilci, kateri v kranjski javni šolski službi še niso stalno nameščeni, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Postojni, dne 26. julija 1906.

Št. 1187.

Na enorazredni ljudski šoli pri Sv. Trojici se razpisuje s tem učno mesto v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potem do 27. avgusta 1906.

Prosilci, kateri v kranjski javni šolski službi še niso stalno nameščeni, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Logatcu, dne 26. julija 1906.

Iz „Učiteljskega tiskovnega društva.“

Učiteljsko tiskovno društvo je začelo poslovati. Zato vljudno vabimo slovensko učiteljstvo in vsa učiteljska društva, da naj se blagovolijo prav marljivo v mnogobrojnem številu zglašati za deleže. Deleži so po 100 K in se plačujejo takoj ali pa v 10 nepretrganih mesečnih obrokih po 10 K.

Učiteljsko tiskovno društvo je pristopilo k „Zadružni Zvezi“ v Celju in njeni organi bodo pregledovali in revidirali delo našega društva.

Denar je pošiljati samo na naslov „Učiteljsko tiskovno društvo“ v Ljubljani.

Za upravni svet:

Karel Wider,
predsednikov namestnik.

L. Jelenc,
predsednik.

Upravništvo „Zvončka“

proda več lepih

klišejev po nizki ceni.

Upravništvo „ZVONČKA“

Ljubljana, Rimska cesta št. 7.